

Joško Božanić
Komiža, Split

SONETNI TRIPTIH

Meštru ol besîd Radovanu Vidoviću u spomen

POHVALA FALKUŠI

I.

Jûr ni jelnâ nã švit bôrka
Lipotûn še s njûn ne štãvi
Nônke onâ lîpo Fôrka
Hànibal ca je prošlãvi.

Nînder vej nî tẽga mòta
Vej nî nînder tẽga šèšta
Kako dîvnjã je dobõta
Jìdro bîlu njuj je vèšta.

Nî tãkega morškêg cvîta
Nî tãkega nînder brõda
Od Lišbõe pok do Brèšta.

Tako žvêlta, tako lèšta
Bõjega je onâ rõda
Ol švîh bròdih šèga švîta.

Mojâ pšma njûj je dõta
Ovè rîci jîdru bõva
Palagrûža njuj je rõta
Kal zaõre mõre prõva.

Korāja njuj ol jasprîna
Katrāmon je katramõna
Võnjo mušcon ol friškîna
Lûštrima je indorõna.

Ol komîške ‘na je prêze
Odrîšîla švojè cîme
Pol kārîkon apupõna.

Odjîdrila imbrivõna
Ol Comeze nõsec’ ìme
A u jažîk portugêže.

III.

Za falkùsu ‘vo še prāvi
Ol bešîd ovâ korāja
Za dîvnjù ca je prošlāvi
Měštar Pětar iz Tvardāja.

Onî pšmor ca is kõrkun
Štarogrõjske mõšti mrîže
Ca putùje ovûn bõrkun
Š rîborima pul Komîže.

Azvēlta je ko šajëta
Kal na bõte potancùje
Ko jaglica mõioren liže.

A na bõte kal še dvìže
Kal kroz vîke 'na putùje
Ol bešíd ovâ gajëta.

Napomena

S profesorom Radovanom Vidovićem sreo sam se prvi put 1977. godine i od tada započinje naša suradnja koju je obilježila zajednička ljubav prema maritimnoj hrvatskoj jezičnoj baštini. U njegov Pomorski rječnik ušli su mnogi halijeućki termini iz komiškog vernakulara, a njegov Rječnik pomogao je meni u razjašnjenju mnogih tajni u istraživanju komiškog maritimnog leksika.

Budući da je komiška gajeta falkuša, da kažem slikovito, posuda kolektivne memorije jednog malog otočkog svijeta koji je sačuvao dragocjen leksik mediteranske halijeućke kulture, budući da s profesorom Vidovićem dijelim mišljenje da je taj leksik naša hrvatska jezična baština i dokaz našeg pripadanja mediteranskom kulturnom krugu, ovaj svoj sonetni triptih posvećujem svom učitelju - profesoru Radovanu Vidoviću.

Pjesma je prvi put javno izvedena na Sonetnim danima Hanibala Lucića u Hvaru, u travnju 2002. godine.

Tumač riječi

štãvit še, in pf. - usporediti se: *Lipotun se s njun ne stavi*

nõnke, conj. - niti

nînder, adv. - nigdje

mõt, a m - karakterističan pokret

šëšt, - a m - sklad

dívnyã, -ê f - djevojka

dobõta, adv. - skoro, gotovo, zamalo

vëšta, -e f - haljina

žvèlat, -o, -u - brz
 lèšt, -o, -u - brz
 šî, sega, pron. - ovaj
 dõta, -e f - miraz
 bõva, -e f - lagan vjetar
 ròta, -e f - smjer
 korāja, -e f - ogrlica
 jašprîn, -a m - koraljasto morsko dno
 katrôm, -ãma m - destilat smolastog borovog drva za premazivanje brodova
 katramôn, -o, -u - premazan katranom
 mùšć, -a m - kolonjska voda
 friškîn, -a m - vonj svježe ribe
 lùštra, -e f - riblja ljuska
 indorôn, -o, -u - ukrašen zlatom
 prèža, -e f - kamen na obali za vezivanje brodova
 cìma, -e f - kraj užeta za vezivanje brodova
 apupôn, -o, -u - (o brodu) dublje uronjene krme
 imbrivôn, -o, -u - koji ubrzava kretanje
 Comeza, -e f - Komiža
 p`išmor, -a m - pjesnik,
 kōrka, -e f - juha od borove kore za mašćenje mreža
 štarogrâjski, -o, -u - koji ima svojstvo vezano uz Stari Grad
 moštît, nõsin impf. - bojati
 šajèta, -e f - strijela
 potancōvât, -ùjen - poigravati
 bõta, -e, f - val
 dvìžot še, -en impf. - dizati se
 vîk, -a - vijek